

Literatur.

- LØPPENTHIN, B. 1945: Fuglelivet paa Anholt. Tidsskriftet Danmark, 5, p. 168—173.
- STEENBERG, C. L. 1926—1932: Fortløbende Meddelelser om Fugle, særlig Fugletrækket paa Anholt under „Blandede Meddelelser“ i Dansk Jagttidende 43, p. 91, 164, 383; 44, p. 71; 45, p. 20, 195; 46, p. 36, 147, 419; 47, p. 183, 404; 48, p. 167, 436; 49, p. 229, 245.
- STEENBERG, C. L. 1935: Notits i Dansk Jagttidende 51, p. 424.

En Plan for en Undersøgelse af Rovfugletrækket over Danmark med Beretning om Undersøgelserne over Foraarsstrækket 1946.

Af C. A. BLUME og THORVALD FRØLICH.

(With a Summary in English: A Plan for an Investigation of the Migration
of the Birds-of-Prey in Denmark, including the Results of
the Study of the Spring-Migration 1946.)

Skønt Danmark er Gennemgangsland for en meget betydelig Del af de nordlige og højarktiske Regioners uhyre Fuglemængder, er en systematisk og landsomfattende Undersøgelse af Fugletrækket hen over Danmark aldrig blevet iværksat. Som Forsøg paa at yde et Bidrag hertil har vi derfor i Aaret 1946 paabegyndt en allerede for flere Aar siden planlagt Undersøgelse desangaaende. Af praktiske Grunde har vi foreløbig maattet indskrænke os til i Hovedsagen kun at beskæftige os med Rovfugletrækket. Ca. 75 Ornithologer, ikke blot i og omkring København, men ogsaa ude over det øvrige Land, har allerede ydet os værdifuld Bistand og Tilsagn om fremtidig Hjælp. Men ikke mindst med de i Øjeblikket raadende Befordringsvanskeligheder vilde vi være taknemmelige for yderligere Bistand, især fra Provinsornithologernes Side; thi særlig disse har Mulighed for paa vedkommende Steder at gøre de sammenhængende Iagttagelser, som er absolut nødvendige til at hidføre et virkeligt Resultat af nærværende Undersøgelser. Det kan tilføjes, at vi tillige staar i Forbindelse med skaanske Ornithologer.

Til Orientering for nuværende og fremtidige Medhjælpere skal her kort gøres Rede for, hvad der navnlig tilsigtes ved disse Undersøgelser.

Medens det tidligere var den herskende Opfattelse, at Fugletrækket hen over Landene fulgte smalle Træklinjer, er man nu snarere naaet til den Anskuelse, at Trækket i det store og hele foregaar over en bred Front. Hermed være dog ikke sagt, at det saaledes er uden Betydning at beskæftige sig med Fugletrækkets nærmere Forløb over Danmark rent geografisk set. Thi Virkeligheden skal nok vise sig at være mere indviklet end Teorierne. Det er saaledes allerede delvis godtgjort, baade her i Landet og andetsteds, at der er en Række Faktorer, blandt andet af geografisk Art, saasom Søer, Skove, Dalsænkninger, Klinter, Kystlinjernes Form o. s. v., der paa forskellig Vis virker som Støttesteder for og dragende paa Trækfuglene, og i Særdeleshed paa de af dem, som i særlig Grad er Svævefugle, saaledes Rovfuglene. Inden for denne Fuglegruppe vil disse Faktors Indvirkning lettest kunne spores paa de talræmte dominerende Arter, saasom Vaager og Spurvehøge. Hvor disse Støttesteder for Trækket ligger i Forlængelse af hinanden i Forhold til Trækretningen, vil Forbindelseslinjerne mellem dem lettere danne virkelige Træklinjer end paa Steder, hvor de enten næsten mangler, eller hvor de ligger ved Siden af hinanden. Her vil Trækkets Forløb over det paagældende Omraade faa en mere tilfældig og spredt Karakter og maaske derved helt eller delvis unddrage sig Opmærksomheden. Det gælder derfor først og fremmest om at være placeret paa de Steder, hvor der efter det anførte finder en særlig Koncentration Sted, de saakaldte Træksteder; thi her vil der naturligvis i særlig Grad være Mulighed for at undersøge, dels hvorfra Trækfuglene kommer, og hvor de bliver af paa deres videre Flugt hen over vort Land, dels Trækkets artsmæssige og kvantitative Sammensætning, samt andre Problemer, der staar i Forbindelse med Trækket.

Det skulde bl. a. være vor Opgave med nærværende Undersøgelse at forsøge paa: 1) At opdage ukendte eller i hvert Fald hidtil af Ornithologer upaaagtede Træksteder her i Danmark. 2) Med Trækvejene som Udgangspunkter at rulle Trækket op, baade ved fra vedkommende Træksted at bevæge sig de fly-

vende Fugle i Møde, og ved at følge de over Trækstedet flyvende Fugle paa deres videre Fart hen over Landet.

Medens Løsningen af den under 1) nævnte Opgave — i hvert Fald med et betydeligt Antal Medarbejdere — er nogenlunde overkommelig, er vi meget vel klar over, at det under 2) nævnte Spørgsmaal vil være særdeles vanskeligt og maaske umuligt at trænge til Bunds i. Vi er dog alligevel ved Hjælp af Biler gaaet i Gang dermed, idet det er vor Opfattelse, at de mod og fra Trækstederne flyvende Fugle over Land mest virksomt vil kunne følges fra Motorkøretøj og over Vand fra Motorbaad, og vi retter derfor en indtrængende Opfordring til alle fugleinteresserede Ejere af disse Befordringsmidler om at ville stille sig til Raadighed, selv om vi er ganske klar over, at der netop i Øjeblikket paa Grund af Benzinknapheden er særlige Vanskeligheder forbundet hermed. En virkelig Bistand og et deraf følgende tilfredsstillende Resultat paa dette Punkt vil formentlig derfor først kunne opnaas, naar Tiderne bliver mere normale.

Ud over de her berørte to Opgaver vil Undersøgelserne følge et videre Formaal, idet man naturligvis under Arbejdet ikke vil kunne undlade at interessere sig for Mængden og Arten af de trækkende Fugle samt for Trækkets tidsmæssige Forløb m. m. Til Løsningen af disse Opgaver vil det især være af Betydning at etablere en fast Vagt paa visse af vore mest betydningsfulde Træksteder for hermed at faa en Række sammenhængende Iagttagelser, saaledes som det allerede er praktiseret i Sverige ved Falsterbo og paa Ølands Sydspids.

Ved de allerede i 1946 foretagne Undersøgelser har vi a) dels paa bestemte Dage haft 30—60 Deltagere opstillet i visse Dele af Landet — overvejende den østlige Del —, b) dels modtaget Indberetning fra Deltagere, der har foretaget Observationer af Rovfugletrækket gennem en kortere eller længere Periode paa bestemte Steder. Det har navnlig været Formaalet med de under a) omhandlede Undersøgelser at faa et Fingerpeg om eventuelle Trækveje over Danmark, medens de under b) nævnte Iagttagelsesrækker især har tilstræbt at faa kastet Lys over Trækkets skiftende Intensitet gennem Trækperioderne.

Undersøgelserne med det store Opbud af Deltagere er om Foraaret blevet foretaget d. 31. 3. og 7. 4. og om Efteraaret

d. 8., 15. og 29. 9. samt d. 6. 10. Skønt vi paa disse Observationsdage nærmest har været forfulgt af ugunstigt Vejr, har Iagttagelserne dog allerede givet nogle virkelige Landvindinger samt en Række Resultater, hvis almindelige Værdi dog ikke kan bedømmes, førend de er blevet efterprøvet ved senere Undersøgelser.

Til de egentlige Landvindinger maa henregnes Opdagelsen af 3 nye Træksteder: Køge Sønakke paa Stevns (Foraarstrækket), Stignæs ved Skelskør og Langelands Sydspids (Efteraarstrækket). Alle disse er Udflyvningstræksteder, hvor Fuglene efter at have trukket over Land slipper Kysten for at fortsætte Trækket over det aabne Hav. Det bedste af disse 3 Steder vil utvivlsomt Langelands Sydspids vise sig at være; thi medens det for de Fugle, der kommer ned over Langeland, er en Nødvendighed at slippe Land senest ved Sydspidsen af denne Ø, hvis de vil fortsætte Trækket i den rigtige Retning, er dette noget mindre nødvendigt ved de andre 2 Udflyvningssteder. Langelands Form vil sikkert ogsaa skabe en større Koncentration af Trækfugle, ligesom Kystlinjens Forløb NØ—SV i nogen Grad vil understøtte Trækket ved at lede Fuglene i den rigtige Retning.

Ved Observationer paa Langelands Sydspids (26)¹⁾ foretaget d. 26., 27. og 30. 8. samt d. 2. og 5. 9. 1946 (SPURRE PEDERSEN) i meget daarligt Vejr saas ca. 600 Vaager, hvoraf alene 384 d. 5. 9., trække ud, 5 Fiskeørne + 3, der ikke trak, samt godt 50 Spurvehøge og 18 Storke paa Træk, foruden et betydeligt Smaafugletræk. Trækretningen var overvejende sydlig.

Ved Stignæs (29) støttes Trækket foruden af den derværende Skov sikkert af de ud for Kysten liggende Øer, Agersø og Omø, der danner et Springbrædt til Langeland. Trækstederne paa Langelands Sydspids og Stignæs er saaledes Forbindelsesled.

Observationer foretoges ved Stignæs d. 16. 9. 1946. Ca. 200 Vaager saas om Formiddagen flyve over Borreby Mose i Retning VSV mod Stignæs Skov (G. SCHMIT). Endvidere var der Observationer d. 29. og 30. 9. (WONSILD). D. 29. 9. Kl. 10 saas 100—150 Vaager kredsende over Skoven. De trak antagelig inden Kl. 13³⁰. D. 30. 9. saas 204 Vaager, 4 Spurvehøge, 1 Falk

¹⁾ Tallene i Parentes henviser til Lokaliteterne paa Kortet Fig. 1.

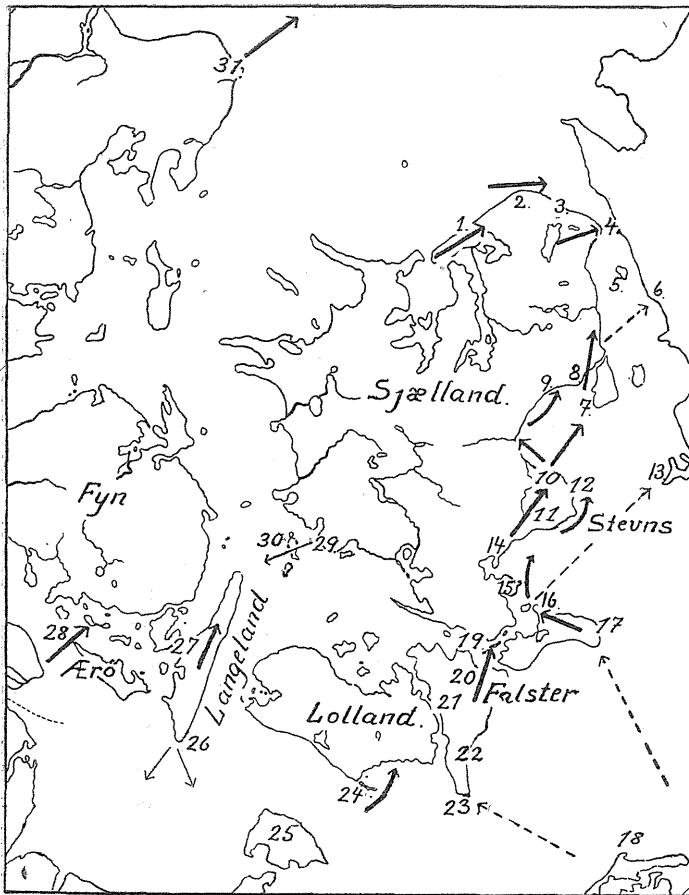

Fig. 1. Oversigt over de Lokalteter, hvor Rovfugletrækket blev iagttaget 1946. Pilene angiver Trækretningen. De i Artiklen anførte geografiske Navne er anført paa Kortet med nedenstaaende Numre:

Map showing localities where migration of Birds-of-Prey have been investigated during the spring 1946. The arrows indicate the direction of the migration. The geographical names mentioned in the text are marked with numbers on the map, viz:

1. Tisvilde Hegn, 2. Gilleleje, 3. Hornbæk, 4. Helsingør, 5. Ven,
6. Landskrona, 7. Kongelunden, 8. Avedøre, 9. Hundige, 10. Køge Sø-
- nakke, 11. Konge Skov, Kirke Skov, 12. Gjorslev Bøgeskov, 13. Falsterbo,
14. Fedet, 15. Jungshoved Halvø, 16. Ulvshale, 17. Møns Klint, 18. Rygen,
19. Bogø, 20. Stubbekøbing, 21. Nykøbing, 22. Bøtø, 23. Gedser, 24. Hylle-
- krog, 25. Fehmern, 26. Langelands Sydspids, 27. Tranekær, 28. Skjoldnæs
- Fyr, 29. Stigsnæs, 30. Agersø-Omø, 31. Stensmark.

trække VSV mod Agersø og Omø (30), endvidere Duetræk; 1 Fiskeørn saas.

Ved Køge Sønakke (10) behøver Fuglene, der kommer op over Stevns fra SV—SØ ikke nødvendigvis at trække ud over Vandet N—NØ, men de kan vælge at følge Kysten mod V—NV og undgaar da at flyve ud over et større Vandomraade. Dette synes ogsaa at være den fremherskende Trækvej hos Smaafugle og Duer, medens Rovfugle og Kragefugle i Hovedsagen gaar N—NØ mod Amager.

Observationer her: d. 31. 3. Kl. 10—11 trak trods Taage 1 Musvaage og 3 Spurvehøge, Kl. 15⁵⁵—16⁵⁵ 68 Musvaager og 1 Spurvehøg NØ mod Amager, 27 Musvaager NV (FRÖLICH, JERSIN). D. 7. 4. 28 Musvaager, 4 Spurvehøge N—NØ, 10 Musvaager, 3 Spurvehøge, 2 Blaa Kærhøge NV—V; 2 Fiskeørne set (PALM, SPURRE PEDERSEN).

Paa Foraarsstrækket dannes den østlige Yderlinje for Rovfugletrækket over Danmark, eventuelt bortset fra Bornholm, af Møn med Ulvshale (16) som Udflyvningspunkt, Stevns med Køge Sønakke som Udflyvningspunkt og Amager med Sydvest- og Sydkysten omkring Kongelunden (7) som Indflyvningspunkt. Undersøgelserne har navnlig beskæftiget sig med og givet Resultat i dette Omraade ved Observationer foretaget paa disse Ud- og Indflyvningssteder, men dernæst har vi forsøgt at finde ud af Tilflyvningsvejene mod og Fraflyvningsvejene fra de nævnte 3 Træksteder.

Vi skal nu gennemgaa de vigtigste Observationer herfra: Ulvshale d. 18. 4. 46: Musvaagetræk Kl. 13—16¹⁶ paa ca. 1000 Fugle (PALM, tildels BLUME, FRÖLICH, LINNET). Fuglene kom hovedsageligt fra ØSØ, følgende Kysten fra Møns Klint (17). Dette stemmer med THORUPS Iagttagelser fra Borre Mose 1943 og 1945¹⁾. Det er uden Tvivl Fugle, der kommer fra Rygen (18). Opmærksomheden ved fremtidige Undersøgelser af Foraars- trækket bør derfor formentlig rettes mod Møns Sydøstspids. Tilgang opnaaedes dog ogsaa, omend i mindre Grad, fra S—SV (se Fig. 1). Paa Strækningen Stubbekøbing (20)—Bogø (19)—Dæmningen fra Bogø til Møn—og herfra over Stege til Ulvshale saas saaledes samme Dag Kl. 12—15 (BLUME, FRÖLICH, LINNET) ca. 85 Musvaager, der fløj mod Mønsbroen og Ulvs-

¹⁾ Se Dansk Orn. For. Tidsskr. 40, 1946, p. 111.

hale. Et Forsøg paa at rulle denne vestlige Tilflyvningslinje op ved Observationer paa Falster den følgende Dag, d. 19. 4., paa Strækningen Stubbekøbing(20)—Nykøbing(21)—Bøtø(22)—Gedser Odde(23) mislykkedes, idet der desværre intet Træk var i hele det sydøstlige Omraade (Falster—Møn). Anderledes derimod nordligere, f. Eks. paa Amager; jvfr. herom senere. Ved et kortere Besøg samme Dag paa Lollands Sydøstspids (Billitze Pumpestation nær Hyllekrog(24)) saas til Trods for det fremrykkede Tidspunkt paa Dagen (Kl. 18) spredt Træk af Kragefugle og enkelte Vaager. De sidste kom ind ved Skovene Syd for Bremersvold. Paa Grund af den korte Afstand fra Hyllekrog til Fehmern(25) er det overvejende sandsynligt, at adskillige Fugle om Foraaret krydser Østersøen her, hvorfor det maa anses for at være af stor Betydning ved de fremtidige Undersøgelser at faa opstillet Observationsposter ved Hyllekrog.

Medens Iagttagelserne i Omraadet Syd for Møn saaledes maa betegnes som i det væsentlige negative, var der ved Observationer foretaget d. 7. 4. og 31. 3. henholdsvis ved Stevns Fyr og paa Jungshovedhalvøen(15) (BLUME, SCHÄFFER) Lejlighed til at se Forlængelsen af Mønstrækket, idet et spredt Musvaagetræk saas komme nede fra Møn ude over Vandet, følgende Jungshovedhalvøens Østkyst mod N og NØ. Ved Bøged Skov skete der dog ogsaa Indflyvning, idet Trækket formodentligt breder sig vifteformet ud fra Ulvshale mod Jungshoved og Stevns Sydkyst. Viftens Østside rammer antagelig Falsterbo (13), medens Indflyvning hertil vist i mindre Grad sker fra Stevns. 14. 4. saas dog 9 Musvaager ved „Mandehoved“ flyve Ø. (PALSØE). Ved de lige omtalte Iagttagelser ved Stevns Fyr konstateredes ogsaa, at et spredt Musvaagetræk ikke gik ud her, men tværtimod ind, kommende sydfra, nede fra Møn. Samme Dag havde Poster ved Køge Sønakke (jvfr. foran) Lejlighed til at konstatere Udflyvning herfra mod NØ til Amager og i mindre Grad Afbøjning V—NV. Denne sidste Trækretning konstateredes ogsaa ved Strøby Ladeplads (SCHULTZ). Bevægelige (FRÖLICH, JERSIN, SV. LARSEN) og faste Poster (EBBE THOMSEN) Syd for Køge Sønakke observerede samtidig Indflyvning af Musvaage- og Spurvehøgetræk ude fra Vandet ved Sydspidsen af Gjorslev Bøgeskov(12), „Mønstrækket“, og samtidig, at der skete Tilgang fra SV, nemlig fra Skovene omkring og SV

for Herregaarden Gjorslev, bl. a. Kongeskoven(11). Disse Skove, der strækker sig fra SV—NØ over Stevns, synes i Hovedsagen at danne Hovedtrækvejen for Foraarets Vaagetræk over Stevns, „Stevnslinjen“. Dette er yderligere bekræftet ved Iagttagelser ved Kongeskoven d. 24. 3. 46, da 300 Musvaager trak over denne NØ mod Køge Sønakke; endvidere d. 31. 3. og 7. 4. henholdsvis ca. 95 og 26 Musvaager samme Vej (PALSØE). Hvorvidt og i bekræftende Fald, i hvilket Omfang „Stevnslinjen“ modtager Tilgang af Mønsfugle, eller om denne overvejende benyttes af Rovfugle, der kommer ind over Sjælland fra Punkter, der ligger vestligere end Møn, foreligger der endnu ikke Iagttagelser nok til at afgøre. Bevægelige Poster har ganske vist set Træk d. 31. 3. paa Præstø Fed(14): 5 Musvaager (BLUME, SCHÄFFER), og Nord herfor over Stubberup Skov: 7 Musvaager (FRÖLICH, JERSIN), samt ved Vemmetofte Strandskov: 13 Musvaager (GROVE, HENRIQUES), men dette Træk var for spredt til at kunne rulles op. Undersøgelser paa Strækningen Rødvig—Fedet er derfor tiltrængt, saavel som langs hele Sydsjællandskysten Vest for Møn, hvor de der posterede Iagttagere intet Træk saa d. 31. 3. paa Grund af Taage og ej heller d. 7. 4. (CORFIXSEN, FERDINAND, G. og K. SCHMIT). Heller ikke Trækket Vest for Tryggevælde Aa—Stevns Aa vides der noget bestemt om. De mange ved Siden af hinanden liggende Støttesteder for Trækket i Form af sammenhængende Skovkomplekser gør det sikkert noget vanskeligt at finde saakaldte Træklinjer her. Et Forsøg paa at opfange en Del af dette Træk ved Observationer Syd for Køge, nemlig ved Vallø Strandhotel d. 31. 3. gav intet nævneværdigt Resultat, henholdsvis 14 Musvaager (GUILDAL) og 8 Musvaager (HARRIET JØRGENSEN), da Taagen i det væsentlige ødelagde Trækket.

Som ovenfor anført saas Rovfugletrækket gaa ud fra Køge Sønakke d. 31. 3. og 7. 4. i Hovedsagen N—NØ mod Amager. Ogsaa sidstnævnte Sted kunde Observationsposter NV, SV og NØ for Kongelunden konstatere Indflyvningen af dette Træk paa de to Iagttagelsesdage. Da Amagertrækket imidlertid var noget stærkere end det fra Køge Sønakke iagttagne Udflyvningstræk: 31. 3. 130 Musvaager, 10 Spurvehøge, 1 Fiskeørn (BORGES, DRUCKER, O. HANSEN, A. LARSEN, PALM, REEH), 7. 4. 107 Musvaager, 10 Spurvehøge, 1 Fiskeørn (BORGES, DRUCKER,

METZ), er der næppe Tvivl om, at Amager ogsaa modtager Tilflyvning fra andre Punkter end Køge Sønakke, vist især fra Omraadet Syd herfor. Foraarsstrækket over Amager, som en af Forfatterne (FRØLICH) har studeret i en Aarrække, kommer i Hovedsagen ind paa Amagers Sydvest- og Sydkyst paa Strækningen: Kongelundsdæmningen udfor Kongelundens Nordside—Sydvestpynten—Aflandshage og en Del af Kysten Øst herfor. Den største Indflyvning sker i Almindelighed ved Sydvestpynten. I overvejende Grad fra dette Omraade er der i Foraaret 1946 observeret følgende Rovfugle i Perioden 20. 3.—9. 5: ca. 800 Musvaager, 9 Fiskeørne, 1 Glente og enkelte andre Arter. Det er samtidigt bekendt, at der gaar et betydeligt Rovfugletræk over København. Hvorvidt dette om Foraaret fortrinsvis følger bestemte Ruter over Byen, kan der endnu ikke siges noget bestemt om, men det vides, at der gaar et stort Rovfugletræk over Søborg Mose eller rettere over Omraadet Øst herfor. Herfra foreligger der ogsaa i 1946 en Række Iagttagelser i Tidsrummet fra 20. 3.—7. 4.: ca. 800 Musvaager (WIBROE IVERSEN) og 30. 3.—3. 4.: 169 Musvaager, 7 Spurvehøge, 1 Taarnfalk og 1 Fiskeørn (HARRY MADSEN). Da Trækretningen var NØ eller ofte stik N, er det muligt, at Indflyvningen for manges Vedkommende sker fra Køge Bugt, og at det tildels drejer sig om Stevnsfugle. Dette bekræftes ogsaa af tidligere Aars Iagttagelser fra Hundige(9) (SINDING), hvorefter Fuglene ofte kommer ind ude fra Vandet fra Ø—SØ, jvfr. ogsaa smst. 7. 4.: 15 Musvaager trak NØ ude over Stranden (ERIK PETERSEN), samt af den Omstændighed, at der ofte observeres Rovfugletræk fra Udsigtstaarnet i Zoologisk Have; her var saaledes et af de faa Steder, hvor Træk observeredes 31. 3., 23 Musvaager flyvende N—NØ (HESTBECH).

Hvor Udflyvningen over Øresund sker til Sverige af Amager- og Københavnstrækket, staar endnu tilbage at undersøge, men dette sker sikkert hovedsageligt over Farvandet Syd for Ven(5). Der er saaledes i Foraaret 1946 konstateret et betydeligt Musvaagetræk ved Landskrona(6) (RUDEBECK).

Hermed turde den østlige Yderlinje for Foraarsstrækket af Rovfugle henover Danmark, bortset fra Indflyvningen fra Tyskland og Udflyvningen til Sverige, i store Træk være klarlagt, men der er endnu langt igen. Opmærksomheden skal blot hen-

ledes paa en anden stor Trækvej, som vi vil betegne som den vestlige Yderlinje for Foraarstrækket over Sjælland, og som først er blevet Ornithologer bekendt gennem Iagttagelser fra de sidste tyve Aar. Det har herved kunnet fastslås, at der over Tisvilde Hegn(1), langs Kysten ved Gilleleje(2) og Hornbæk(3) og ogsaa omkring Helsingør(4) foregaar et meget betydeligt Foraarstræk, ikke blot af Rovfugle, men ogsaa af Smaafugle, Duer, Kragefugle og andre Fugle. Hvorledes Tilgangen sker, og om der er Tale om et Opsamlingstræk af Fugle, der kommer op syd- og sydvestfra over en bred Front, og som derefter standses og slæbes med langs Kattegatskysten mod NØ, samt hvor Udflyvningerne foregaar — muligt vifteformet ud væsentligt NV for Helsingør — endvidere hvorledes Trækket nærmere former sig mellem de to, den østlige og vestlige Yderlinje, er Opgaver for senere Undersøgelser, til hvis Løsning fastboende Ornithologer langs disse Trækkoncentrationssteder kunde yde værdifulde Bidrag. Vi vil derfor indtrængende anmode de paa saadanne Steder boende Ornithologer, der ikke allerede er med i Undersøgelserne, om at melde sig til os.

Som Følge af vort Kendskab til den vestlige Træklinje blev ogsaa en Række Observationsposter ved de d. 31. 3. og 7. 4. foretagne Undersøgelser placeret her, ligesom Iagttagelser blev foretaget andre Steder i Nordsjælland. Paa alle disse Lokalteter ødelagde Taage imidlertid Trækket d. 31. 3., og heller ikke d. 7. 4. gav de da mere faatalligt foretagne Observationer noget nævneværdigt Resultat.

Foruden de anførte Observationer, der alle foretoges Øst for Store Bælt, skal nedenfor anføres de to eneste fra Omraadet Vest herfor. Da der kun foreligger meget faa Trækiagttagelser fra dette Omraade, vil enhver Meddelelse om Rovfugletræk der være særlig velkommen. HELMS og HOLSTEIN har saa godt som intet Rovfugletræk observeret henholdsvis over Sydfyn og Nordfyn. Noget Foraarstræk synes der dog at foregaa over dette Omraade saavel som over den østlige Del af Sønderjylland, jvfr. ogsaa det ovenfor anførte. Over Nørrejylland er Trækket vist noget mere spredt, men et betydeligt Foraarstræk er dog iagttaget ved Stensmark paa Djursland (31) (CHRISTIANI Dansk Orn. For. Tidsskr. 2, 1908, p. 2—3). Der-

imod bemærkedes overhovedet intet Rovfugletræk over Skagen 24. 3.—30. 3. 1946 (METZ, PALM, SINDING). 31. 3. saas 35 Musvaager over Tranekær Kl. 16 trækkende NØ (WOGNSEN iflg. Meddelelse fra K. MADSEN), og 1. 4. iagttoges fra Skjoldnæs Fyr paa Ærø ca. 50 Musvaager flyve NØ mod Fyn, antagelig kommende fra Als. (K. MADSEN).

Som tidligere berørt, forringedes Trækket d. 31. 3. af Morgen- og Formiddagstaage, og mange Steder ødelagdes Trækket endda helt heraf, idet denne Taage holdt sig hele Dagen. Andre Steder kom der et ret godt Træk i Gang om Eftermiddagen (Stevns, Amager, København), og det var her interessant at iagttage, hvorledes Højdepunktet af Trækket paa disse Steder naaedes praktisk talt samtidig, nemlig mellem Kl. 16 og 17. Af 112 Musvaager saas ved Kongeskoven og Kirkeskoven paa Stevns saaledes de 98 Kl. 16—17¹⁶ (PALSØE). Af 95 Musvaager, iagttaget andetsteds paa Stevns, saas de 68 Kl. 15⁵⁵—16⁵⁵ (FRÖLICH, JERSIN). Af 130 Musvaager ved Kongelunden saas de 120 Kl. 16¹⁸⁻⁴⁵ (BORGEN, DRUCKER m. fl.), og af 23 Musvaager over København saas 5 Kl. 16¹⁸ og 14 Kl. 17⁰⁰⁻⁰⁵ (HESTBECH), jvfr. ogsaa det foran bemærkede, hvorefter 35 Musvaager observeredes over Tranekær Kl. 16.

Til Slut skal anføres, hvorledes Iagttagelser foretaget samme Dag henholdsvis paa Amager og paa Falster-Møn, i Forbindelse med Observationer fra Møn Dagen forud, har haft Held til at afspejle Rovfuglenes Dagsvandring. Ved Ulvshale og paa Falster saas, som ogsaa tidligere nævnt, intet Træk d. 19. 4., hvorimod der gik et stærkt Træk over dette Omraade d. 18. 4. (BLUME, FRÖLICH, LINNET, PALM). Paa Amager iagttoges derimod et kraftigt Rovfugletræk d. 19. 4. Kl. 8—13: 260 Musvaager, 5 Spurvehøge, 1 Fiskeørn, 4 Vandrefalke og 2 Taarnfalke (DRUCKER). Der er ingen Tvivl om, at det er en Del af disse Falster- og Mønsfugle, der efter at have afsluttet deres Træk om Eftermiddagen d. 18. 4. i Skovene paa Stevns og Omraadet S. herfor, er observeret over Amager d. 19. 4. paa deres anden Trækdag over Danmark.

Det skal til Slut blot meddeles, at de i Foraaret 1946 foretagne Undersøgelser ikke omfatter Hvepsevaagetrækket.

Ornithologer, der ønsker at deltage i Trækundersøgelserne, bedes henvende sig til Grosserer C. A. BLUME, Sct. Markus-plads 10, Kbhvn. V. (Telf. Nora 1020) eller til Ekspeditionssekretær, cand. jur. TH. FRØLICH, Studiestræde 11, Kbhvn. K. (Telf. Palæ 5556).

SUMMARY IN ENGLISH

A Plan for an Investigation of the Migration of the Birds-of-Prey in Denmark, including the Results of the Study of the Spring-Migration 1946.

Although a considerable migration passes through Denmark it has never been investigated systematically. As an attempt to contribute to this we have started such an investigation in 1946. Temporarily we have had to limit our investigations to the migration of the birds-of-prey. It is fairly well known that in the first place the isles of Sjælland (Zealand), Møn, Lolland-Falster, and Langeland, and in a smaller degree Fyn (Funen), as well as the eastern part of Slesvig, are touched by this migration; it is also known that the migration of birds-of-prey passing over North-Jutland on the whole is so scattered and scarce that it is difficult to recognize. However, we are lacking knowledge of whether the birds-of-prey follow more or less bounded routes of migration when passing over Denmark. It is only known that there are certain places in this country where the migration for several reasons are particularly concentrated. The purpose of our investigations will therefore especially be a) partly to find other of these places of migration, b) and partly, especially with the places of migration as points of depart to follow up the migrating birds as well in the direction from where they are coming as to follow them up in the direction where they are disappearing. We are of opinion that the pursuit of the migrating birds in the best way can take place from autos and motorboats; we began already in the spring 1946. Our investigations have further as object to find out the quantitative and qualitative composition of the migration of the birds-of-prey, its beginning and its cessation and other problems connected with the migration. About 75 Danish ornithologists have helped us in 1946 with our investigations and we are also in contact with Swedish ornithologists. The invest-

igrations are taking place in two ways; in the first way we station on certain days our co-operators in various places in the country; so we did on 31st March 1946 and on 7th April with regard to the spring-migration, and on 8th, 15th, 29th September, and on 6th October with regard to the autumn-migration; 30—60 co-operators have helped us each time. In the second way we receive reports from ornithologists who are making observations during long periods in certain places in the country.

From the investigations during 1946 we can already record various results. Of these results we shall in the first instance emphasize the discovery of three places of migration: Køge Sønakke (no. 10 on the map fig. 1) in spring, Stigsnæs (no. 29) and the south-end of Langeland (no. 26) in autumn.

In this article we are only treating the spring migration. Furthermore, partly resting on earlier experiences, we have been able to establish some routes of migration over the eastern part of Denmark. From observations made on Falster, Møn and Bogø (no. 19) we have been able to prove that the extreme eastern route of the spring migration passing over Denmark —eventually apart from Bornholm—issues from the peninsula of Ulvshale (no. 16), from here it spreads itself in a fanshape so that the migration partly hits the peninsula of Jungshoved (no. 15), and partly passes over the sea to the east. Both branches hit Stevns from where the migrating birds-of-prey principally leave the land at Køge Sønakke (no. 10) to fly toward Kongelunden on the isle of Amager (no. 7), and toward Copenhagen. The point of depart and the point of termination of this eastern route of migration are yet not known. Certainly it has been proved through our investigations that Ulvshale receives migrating birds from SW (Bogø (no. 19) and Falster) as well as from SE (Møns Klint (no. 17)) but from where in Germany the migrating birds-of-prey are coming, either from Rygen (no. 18) or from the continental coast west of this isle or may-be also from Fehmern, we do not know till now. It is also unknown from where on Amager and Copenhagen the migration is leaving to fly to Sweden, but we have reason to believe that it crosses the Sound south of Ven (no. 5) towards Landskrona (no. 6).

In 1946 we also succeeded in proving that the series of forests (no. 11 and 12) which are situated toward the north-east on the peninsula of Stevns are forming an other route of migration inside the above-mentioned extreme eastern route; birds from both routes leave Stevns at Køge Sønakke (no. 10).

It is known from the observations during the previous years that in spring a considerable migration of birds-of-prey is taking place over the forest of Tisvilde Hegn (no. 1), along the shore at Gilleleje (no. 2), and at Hornbæk (no. 3), and over the surroundings of Elsinore (no. 4); this is the extreme western route of migration over Sjælland in spring. Nor here the points of depart and termination are known, and it was not possible to find them out during the investigations which took place in 1946, as bad weather prevented observations on the days fixed for the investigation. It is possible that this migration in some degree is an accumulated migration which over a broad front from SW reaches the coast of Sjælland at Kattegat, where the birds are stopped by the sea and dragged along the shore toward NE.

We know but little about the spring-migration between the two extreme routes—apart from the route of Stevns—and we also know but little about the spring migration over Bornholm and the isles west of Sjælland: Fyn, Langeland, Ærø etc.; in 1946 only a few observations have been made here and in Slesvig, and in North-Jutland no observations at all have been carried out this year apart from Skagen where no migration at all of birds-of-prey was ascertained during the days from 24th to 30th March.

Although the great majority of the birds-of-prey passes over the eastern part of Denmark (Møn, Lolland-Falster and Sjælland) observations made by local ornithologists in the rest of the country will also be of importance, because we know so little about the migration over the middlemost and western part of our country. It will therefore be one of the most important tasks for our future investigations to try to find out the routes of migration over these partly uninvestigated territories.
